

מסמך 143

מסמך 143

תנועה דרך השומרון

בסוף חודש יוני של שנת 27 לספירה, בשל התגברות ההתנגדות של מנהיגי הדת היהודים, יצאו ישוע והשנים-עשר מירושלים, לאחר ששלחו את אוהליהם ואת חפציהם האישיים המועטים לאחסון בביתו של אלעזר בבית עניא. הם יצאו צפונה לשומרון, ובילו את השבת בבית-אל. כאן הם הטיפו במשך ימים מספר בפני אנשים אשר הגיעו מגופנה ומאפרים. קבוצת אזרחים אשר הגיעה מן הרמתים ומתמנע באה על-מנת להזמין את ישוע לבקר בכפריהם. יותר משבועיים ימים הקדישו המאסטר ושליחיו לשם לימוד תושבי האזור היהודים והשומרונים, אשר רבים מהם הגיעו ממרחקים כדוגמת אַנְטִיפָטְרִיס, בכדי לשמוע את החדשות הטובות על אודות המלכות.

תושבי דרום השומרון שמחו להאזין לישוע. כל השליחים, למעט יהודה איש-קריות, הצליחו להתגבר על הרבה מדעותיהם הקדומות באשר לשומרונים. יהודה התקשה עד מאוד לאהוב את השומרונים הללו. במהלך השבוע האחרון של חודש יולי, החלו ישוע ועמיתיו להתכונן לציאה אל עבר הערים היווניות החדשות, פְּצָאָל ואֶרְכֶּלָאִיס, אשר בסמוך לירדן.

1. מטיפים באֶרְכֶּלָאִיס

במחצית הראשונה של חודש אוגוסט, מוקם מטה השליחים בערים היווניות ארכלאיס ופצאל, שם הם התנסו בפעם הראשונה בהטפה בפני אספות של גויים בלבד – רומאים, יוונים וסורים – לפי שרק יהודים מעטים התגוררו בשתי הערים היווניות האלה. השליחים נתקלו בקשיים חדשים בבואם להטיף את מסר המלכות הקרבה בפני האזרחים הרומיים, והם נתקלו בהתנגדויות חדשות לתורתו של ישוע. במהלך אחד ממפגשי הערב הרבים אשר ערך ישוע עם שליחיו, הוא הקשיב בתשומת לב מלאה לדיווחיהם של השנים-עשר על אודות ההתנגדויות אשר חוו לבשורת המלכות מאלו אשר מולם הם פעלו באופן אישי.

שאלה אשר שאל פיליפוס הייתה אופיינית לקושי של השליחים. אמר פיליפוס: "מאסטר, היוונים והרומאים האלה מזלזלים במסר שלנו, ואומרים כי תורה מעין זו מתאימה אך ורק לחלשים ולעבדים. הם טוענים כי דתם של הכופרים עולה על תורתנו משום שהיא מעודדת את התפתחותו של אופי חזק, חסון ואגרסיבי. הם טוענים שאנחנו נהפוך את כל בני האדם לאוסף של רכיכות סבילות ובלתי-מתנגדות, אשר במהרה ייעלמו מעל פני האדמה. הם מחבבים אותך, מאסטר, ומוכנים להודות בכנות כי תורתך היא אלוהית ואידיאלית, אבל הם לא מוכנים להתייחס אלינו ברצינות. הם טוענים כי דתך איננה מיועדת עבור העולם הזה; וכי בני האדם לא יוכלו לחיות כפי שאתה מלמד. וכעת, מאסטר, מה עלינו לומר לגויים האלה?"

ולאחר שישוע שמע התנגדויות דומות לבשורת המלכות מפייהם של תומאס, נתנאל, שמעון הקנא ומתי, הוא אמר לשנים-עשר:

"אנוכי באתי לעולם הזה על-מנת לעשות את רצון אבי ועל-מנת לגלות את טיבו האהוב לאנושות כולה. זוהי משימתי, אחי. ואנוכי אעשה כן, אפילו אם תורתני לא תובן על-ידי היהודים או הגויים, בימים האלה או בדורות אחרים. אך אל לכם להתעלם מן העובדה שאפילו אהבה אלוהית כרוכה במשמעת חמורה. לפרקים מניעה אהבת אב לבנו את האב לרסן את מעשיו הלא-חכמים של הצאצא אשר פועל ללא מחשבה. לא תמיד הילד מבין את המניעים החכמים והאהבים אשר מצויים בבסיס המשמעת המרסנת של האב. ואולם, הנני מכריז בפניכם כי אבי בפרדיס אכן שולט ביקום של יקומים בכוחה המחייב של אהבתו. האהבה היא הגדולה שבכל מציאויות הרוח. האמת

מסמך 143

היא תגלית משחררת, אבל אהבה הינה מערכת היחסים העילאית. ובלא קשר לצורה השגויה שבה מנהלים אחיכם את העולם שלהם כיום, בעידן עתידי, הבשורה אשר אנוכי מכריז בפניכם תשלט בעולם הזה ממש. תכליתה הסופית של הקדמה האנושית היא ההכרה מתוך יראת כבוד באבהותו של האל ובהתגשמותה האוהבת של אחוות האדם.

"אבל מי אמר לכם שבשורתי מכוונת רק לחלשים ולעבדים? האם אתם, שליחי הנבחרים, נדמים כחלשים? האם יוחנן נראה חלש? האם אתם רואים אותי נשלט על-ידי פחד? אכן, העניים והמדוכאים בדור הזה שומעים אל הבשורה המוגשת להם. דתות העולם הזה זנחו את העניים, אבל אבי אינו נושא פני איש. ומלבד זאת, עניי הדור הזה הם הראשונים להיענות לקריאה לתשובה, והראשונים לקבל את עובדת היותם בנים. בשורת המלכות נועדה להימסר לכל בני האדם – ליהודים ולגויים, ליוונים ולרומאים, לעשירים ולעניים, לחופשיים ולמשועבדים – וכן במידה שווה אף לצעירים ולזקנים, לגברים ולנשים.

"אל נא תתפתו להאמין כי השירות במלכות יהא קל כל הזמן רק מפני שאבי הוא אל של אהבה. ההרקעה לפרדיס הינה ההרפתקה העילאית של כל הזמנים, ההישג הקשוח של הנצח. השירות במלכות על-פני הארץ ידרוש את כל האומץ האנושי אשר תוכלו אתם ועמיתים לגייס. רבים מכם יומתו בשל נאמנותכם לבשורת המלכות זו. קל למות בשדה הקרב, כאשר אתם מתחזקים באומץ מנוכחותם של אחיכם הלוחמים לצדכם, אך על-מנת לשים את נפשכם בכפכם למען האהבה לאמת אשר שוכנת בלבכם בן התמותה, יידרשו אומץ ומסירות אנושיים גדולים ועמוקים עוד יותר.

"היום הכופרים מזלזלים בכם כאשר אתם מטיפים לבשורת אי-ההתנגדות, וחיים חיים של אי-אלימות. אך אתם הנכם המתנדבים הראשונים בשורה ארוכה של מאמנים כנים בבשורת המלכות, אשר ידהימו את האנושות כולה במסירות הגבורה שלהם לתורה הזו. מעולם לא הפגין שום צבא בעולם אומץ רב יותר מזה אשר תפגינו אתם, וכך גם הנאמנים אשר יבואו לאחרים ויטיפו בכל רחבי העולם את החדשות הטובות – על אבהותו של האל ואחוות האדם. האומץ הגופני הוא צורת הגבורה הנמוכה ביותר. האומץ השכלי הוא סוג של אומץ אנושי גבוה אף יותר, אך גבוהה ועילאית מהם היא הנאמנות הבלתי-מתפשרת לאמונה מוארת במציאויות הרוח העמוקות. זוהי גבורתו של אדם יודע-אל. אתם כולכם אנשים יודע-אל; באמת ובתמים הנכם חבריו האישיים של בן האדם."

זה לא היה כל מה שאמר ישוע באותו מפגש, אך הייתה זו ההקדמה לדבריו, הקדמה שלאחריה הוא הרחיב והדגים באריכות רבה. היו אלו בין הדברים המרגשים ביותר אשר נשא ישוע באוזני השנים-עשר. רק לעתים רחוקות דיבר המאסטר אל שליחיו מתוך רגשות חזקים ניכרים, אך הפעם הזו הייתה מאותן פעמים בודדות שבהן הוא דיבר בכנות מופגנת, אשר אליה נלוו רגשות בולטים.

התוצאה של הדברים הללו על הופעתם בציבור ועל עבודתם האישית של השליחים הייתה מיידית; מאותו יום ואילך לבש המסר שלהם נימה חדשה אשר נשלטה על-ידי אומץ. השנים-עשר המשיכו להתקדם בבשורת המלכות החדשה ברוח של אגרסיביות חיובית. מאותו יום ואילך, הם העסיקו את עצמם פחות בהטפה למידות השליליות ולציונים הפאסיביים של מגוון ההיבטים של תורת המאסטר שלהם.

2. שיעורים בשליטה-עצמית

המאסטר היווה דוגמה אנושית מושלמת לשליטה-עצמית. כאשר השתלחו בו, הוא לא השתלח בחזרה; כאשר סבל, הוא לא השמיע הגה כלפי אלו אשר גרמו לסבלו; כאשר הוקיעו אותו אויביו, הוא פשוט הכפיף את עצמו למשפט הצדק של האב שבשמים.

מסמך 143

באחד ממפגשי הערב, שאל אנדראס את ישוע: "מאסטר, האם עלינו לתרגל הינזרות כפי שלימד אותנו יוחנן, או שמא עלינו לשאוף לשליטה העצמית אשר אתה מלמד? כיצד נבדלת תורתך מתורתו של יוחנן?" על כך ענה ישוע: "יוחנן אכן לימד אתכם צדיקות מה היא בהתאם לחוק אבותיו ולמצוות אבותיו, והייתה זו דת של בחינה עצמית ושל הינזרות. אבל אנוכי מביא מסר חדש של שכחה-עצמית ושל שליטה-עצמית. אנוכי מראה לכם את צורת החיים אשר אותה גילה לי אבי שבשמים.

"אמן, אמן אני אומר לכם, כי השולט בעצמו עולה על זה אשר כובש עיר. שליטת האדם בעצמו מעידה על טיבו המוסרי של האדם ועל התפתחותו הרוחנית. בסדר הישן צמתם והתפללתם; כיצור חדש אשר נולד מן הרוח, מלמדים אתכם להאמין ולשמוח. במלכות האב, הנכם עתידים להפוך ליצורים חדשים; הישן עתיד לחלוף מן העולם; וראו כיצד אראה לכם כי כל הדברים עתידים להתחדש. באמצעות האהבה אשר תרחשו זה לזה ישתכנע העולם כי יצאתם מעבדות לחירות, ממוות לחי-נצח.

"הדרכים הישנות ביקשו לדכא, לגרום לכם לציית ולהתיישר עם חוקי החיים; בתחילת הדרך החדשה, מתמירה אתכם רוח האמת, נשמתכם הפנימית מתחזקת הודות להתחדשות הרוחנית המתמדת של דעתכם, ואתם מתחזקים בכך שהנכם עושים את רצונו הנעים, הראוי והמושלם של האל, ועושים אותו בבטחה ובשמחה. אל נא תשכחו – זוהי אמונתכם האישית בהבטחותיו הכבירות, היקרות מפז של האל, אשר מבטיחה את מנת חלקכם בטבע האלוהי. וכך, הודות לאמונתכם ולהתמרה של הרוח, אתם הופכים הלכה למעשה למשכן אלוה, ורוחו אכן שוכנת בכם. או אז, אם אכן שוכנת רוחו בקרבכם, לא תהיו עוד עבדים לגוף, כי אם בני רוח משוחררים של חירות. מצוות הרוח החדשה מעניקה לכם את חירות השליטה עצמית, ומחליפה את הצייו הישן של הפחד משעבוד-העצמי ושל השעבוד להינזרות.

"פעמים רבות, כאשר אתם עצמכם חטאתם, חשבתם לייחס את מעשיכם להשפעתו של אותו רשע, כאשר לאמיתו של דבר נטיותיכם הטבעיות הן אלה אשר הוליכו אתכם שולל. האם לא אמר הנביא ירמיהו מזמן כי עקב הלב מכל, ולפעמים הוא אף נואש ברשעות? כמה קל לכם להוליד עצמכם שולל, כמה קל לכם ליפול קורבן לפחדים מטופשים, לתאוות בלתי-מרוסנות, לתענוגות משעבדים, לרוע, לקנאה ואפילו לשנאה הנוקמת!

"הגאולה מושגת באמצעות התחדשות הרוח, ולא הודות לפעולת צדקנות-עצמית של הגוף. האמונה מצדיקה אתכם, והחסד מלווה אתכם, ולא הפחד והסיגוף העצמי של הגוף. זאת, אף כי אותם ילדי אב אשר נולדו מן הרוח לעולם שולטים בעצמם, ובכל דבר אשר נוגע לתאוות הגוף. מי שידוע כי האמונה תציל אותו, באמת חי בשלום עם האל. וכל אלה אשר הולכים בנתיב השלום האלוהי הזה, נועדו להתקדש בשירות הנצח של בני האל הנצחי, אשר מתקדמים לעד. מעתה ואילך, לא חובה היא, כי אם זכות גדולה, לטהר את עצמכם מכל הרשעות אשר במחשבה ובגוף, בעוד שהנכם מבקשים את המושלמות אשר באהבת האל.

"היותכם בנים מעוגן באמונה, והפחד לא יזיז אתכם ממקומכם. שמחתכם נובעת מתוך אמן בעולם האלוהי, ולפיכך, אל לכם להטיל ספק באמיתות של אהבת האב ושל חסדו. טובו של האל הוא- הוא אשר מוביל את האדם לחרטה אמיתית וכנה. סוד שליטתכם בעצמכם כרוך באמונה ברוח השוכנת, אשר לעולם פועלת את פעולתה מתוך אהבה. ואפילו האמונה הגואלת, לא שלכם היא; אף היא מתת אלוה. ואם הנכם ילדי האמונה החיה הזו, לא תחיו עוד בשעבוד לעצמכם, כי אם תהיו שולטים מנצחים בעצמכם, בני האל המשוחררים.

"לפיכך, ילדי, כאשר תיוולדו מן הרוח, תיגאלו לעד מן השעבוד המודע לחיי הינזרות ולחיים של פיקוח על תאוות הגוף, ותעברו אל ממלכת הרוח השמחה, שם יופיעו באופן חופשי פירות הרוח

מסמך 143

בחיי היומיום שלכם; ופירות הרוח הם מהות השליטה העצמית המענגת, הנאצלת, זאת מן הדרגה הגבוהה, היא אף פסגת ההישג האנושי – שליטה-עצמית אמיתית."

3. שעשוע והתרגעות

בסביבות אותו זמן החלו להתפתח בקרב השליחים ותלמידיהם הקרובים מתיחות רגשית ועצבנות גדולה. הם עדיין לא התרגלו לחיים ולעבודה משותפים. הם חוו קשיים הולכים וגוברים בניסיון לשמור על יחסים תקינים עם תלמידיו של יוחנן. המגע עם הגויים והשומרונים היווה מבחן גדול עבור היהודים הללו. ומעבר לכל הדברים הללו, דבריו האחרונים של ישוע הוסיפו עוד והקשו על המצב המעורער. אנדראס כמעט והשתגע; הוא לא ידע מה לעשות עכשיו, ולפיכך שטח את הבעיות ואת הקשיים בפני המאסטר. לאחר שישוע האזין לדבריו של ראש השליחים על אודות הצרות, הוא אמר לו: "אנדראס, כאשר הקשיים הם כה חמורים, וכאשר אנשים כה רבים נושאים רגשות כל-כך חזקים, הדיבורים לא יועילו. לא אוכל לעשות את אשר תבקש ממני – לא אשתתף בקשיים החברתיים האישיים הללו – אבל אצטרף אליכם למשך שלושה ימים מהנים של מנוחה והתרגעות. לך אל אחיך ואמור להם כי כולכם תתלוו אלי אל מעלה הר סרטבה, שם אני חפץ לנוח למשך יום או יומיים.

"לך כעת אל כל אחד מאחד-עשר אחיך, שוחח עמם בפרטיות ואמור להם כך: 'המאסטר מבקש כי נפרוש לזמן-מה לשם מנוחה והתרגעות. מכיוון שכולנו חוונו לאחרונה הרבה לחץ רוחני ומתח שכלי, אני מציע שבמהלך החופשה הזו לא נזכיר כלל את הקשיים אשר חוונו. האם אפשר לסמוך על שיתוף הפעולה שלך בעניין הזה?' ובדרך הזאת תיגש באופן אישי ובפרטיות אל כל אחד ואחד מאחריך." ואנדראס עשה כמצוות המאסטר.

היה זה מאורע מופלא בחוויה של כל אחד מהם; הם מעולם לא שכחו את היום שבו הם טיפסו על ההר. במשך כל המסע כמעט ולא נאמרה מילה על צרותיהם. כאשר הם העפילו אל פסגת ההר, הושיב אותם ישוע סביבו ואמר: "אחי, עליכם ללמוד את ערכה של המנוחה ואת תועלתה של ההתרגעות. אתם חייבים להבין שהדרך הטובה ביותר לפתור בעיות סבוכות מסוימות היא להניח להן למשך תקופה. ואז, כאשר אתם שבים אליהן רעננים מן המנוחה, או מן הסגידה, תוכלו לתקוף אותן בראש צלול יותר וביד בטוחה יותר, שלא לדבר על נחישות-לב רבה יותר. ושוב, לאחר שנחתם בגוף ובנפש, פעמים רבות תמצאו כי הבעיה הצטמקה בממדיה."

ביום המחרת ישוע הקצה לכל אחד מן השנים-עשר נושא לדיון. היום כולו הוקדש להעלאת זיכרונות ולשיחה על נושאים אשר אינם קשורים לעבודתם הדתית. הם הוכו בתדהמה רגעית בשעה שישוע אפילו השמיט את הברכה – הנאמרת בקול רם – כאשר בצע מן הלחם במהלך ארוחת הצהריים. זו הייתה הפעם הראשונה שבה הם ראו אותו מתעלם מטקסיות מעין זו.

כאשר הם טיפסו במעלה ההר, היה ראשו של אנדראס עמוס לעייפה בבעיות. בלבו של יוחנן שכן בלבול גדול מן הרגיל. נשמתו של יעקב התחבטה עד מאוד. מתי התמודד עם מחסור בכספים, בשל העובדה שהם שבו בקרב הגויים. פטרוס היה סחוט והיה שרוי במצבי רוח אף יותר מן הרגיל. יהודה סבל מהתקף תקופתי של רגישות-יתר ושל אנוכיות. רוחו של שמעון הייתה נמוכה בהתחבטותו במסגרת מאמציו ליישב בין לאומנותו לבין אהבתו את אחוות האדם. פיליפוס היה מבולבל יותר ויותר מן האופן שבו התנהלו הדברים. מאז שהם באו במגע עם הגויים, נתנאל היה פחות הומוריסטי ותומאס היה שרוי בעיצומה של תקופת דיכאון חמורה. אך ורק אצל התאומים הכול נמשך כרגיל וללא הפרעה. וכולם גם יחד התחבטו עד מאוד בשאלה כיצד להסתדר בשלום עם תלמידיו של יוחנן.

מסמך 143

שינוי כביר חל בהם ביום השלישי, בעת שהחלו לרדת מן ההר ולחזור למחנה. הם גילו את התגלית החשובה, לפיה, לאמיתו של דבר, בעיות רבות אשר פוקדות את האדם אינן קיימות, ושצרות מלחיצות רבות נובעות מפחד גדול מדי ומדאגות מרובות. הם למדו כי הדרך הטובה ביותר לפתור את התסבוכות האלה היא פשוט לעזוב אותן לנפשן; ובכך שהם עזבו, הם הותירו את הבעיות להיפתר בעצמן.

חזרתם מן החופשה הזו סימנה את תחילתה של תקופה טובה בהרבה באשר ליחסיהם עם חסידיו של יוחנן. רבים מקרב השנים-עשר ממש עלו למראה השינוי העצום אשר חל במצב הרוח של כולם, והם התבוננו בשמחה בכך שהשתחררו מן העצבנות הודות לשלושה ימי חופשה משגרת החיים. תמיד קיימת הסכנה שהחד-גוניות שביחסים בין בני-אדם יעצימו עד מאוד את הקשיים ואת הבלבול.

לא רבים מתושביהן הגויים של שתי הערים היווניות, ארכלאיס ופצאל, האמינו בבשורה, ואולם, שנים-עשר השליחים רכשו ניסיון יקר-ערך במשימתם הראשונה והנרחבת בקרב אוכלוסיות של גויים בלבד. ביום שני בבוקר, בסביבות מחצית החודש, אמר ישוע לאנדראס: "אנחנו הולכים לשומרון." והם יצאו מיד אל עבר העיר שיחר, אשר מצויה ליד באר-יעקב.

4. היהודים והשומרונים

במשך יותר משש-מאות שנה שררה איבה בין היהודים ביהודה – ולאחר מכן גם בין יהודי הגליל – לבין השומרונים. המקור של רגשות האיבה בין היהודים לשומרונים נעוץ במאורעות הבאים: בסביבות שנת 700 לפני הספירה, דיכא המלך האשורי, סרגון, מרד בפלשתניה המרכזית. הוא לקח בשבי מעל לעשרים-וחמישה אלף יהודים מצפונה של ממלכת ישראל, שאותם הוא הגלה ובמקומם הושיב מספר כמעט זהה של צאצאי בני כוּתָה, סַפְרוֹיִם וְחַמָּת. לאחר מכן, שלח אשורבַּנִּפַל מתיישבים נוספים על-מנת שיתגוררו בשומרון.

האיבה הדתית בין היהודים לשומרונים החלה בעת שבה חזרו היהודים מן השבי בבבל, והשומרונים פעלו על-מנת למנוע את בנייתה של ירושלים מחדש. מאוחר יותר, הם אף פגעו ביהודים כאשר הציעו סיוע ידידותי לצבאותיו של אלכסנדר. בתמורה לידידותם, התיר אלכסנדר לשומרונים לבנות מקדש על הר גריזים, שם הם סגדו ליהוה ולאליליהם השבטיים, והעלו קורבנות בדומה לאלו אשר הועלו במקדש בירושלים. הם המשיכו בדרכם זו לפחות עד לתקופת המכבים, עת השמיד יוחנן הורקנוס את המקדש על הר גריזים. לאחר מותו של ישוע, קיים השליח פיליפוס פגישות רבות באתר המקדש השומרוני הישן הזה במסגרת עבודתו למען השומרונים.

האיבה בין היהודים לשומרונים הייתה עתיקה והיסטורית; למן ימיו של אלכסנדר הם נמנעו מלבוא במגע אלו עם אלו. שנים-עשר השליחים לא התנגדו להטיף בקרב עריה היווניות של הדקפוליס וסוריה ובערי הגויים האחרות, אך קריאתו של המאסטר "בואו נלך לשומרון," העמידה במבחן גדול את נאמנותם. ואולם, במהלך יותר משנה שהם בילו עם ישוע, התפתחה אצלם סוג של נאמנות אישית, אשר עלתה אפילו על האמונה בתורתו ועל דעותיהם הקדומות באשר לשומרונים.

5. האשה משיחר

כאשר המאסטר והשנים-עשר הגיעו לבאר-יעקב, נותר ישוע, אשר עיף מן המסע, ליד הבאר, בעוד שפיליפוס לקח עמו את השליחים וביקש מהם לסייע לו להביא משיחר מזון ואוהלים, שכן הם היו עתידים להישאר באזור הזה למשך זמן מה. פטרוס ובני זבדיה ביקשו להישאר לצד ישוע, אך הוא ביקש כי הם יתלוו אל אחיהם ואמר: "אל תחששו לי; השומרונים הללו יתייחסו אלינו

באדיבות; רק אחינו, היהודים, מבקשים להרע לנו. השעה הייתה כמעט שש, כאשר ישוע התיישב לצד הבאר בערבו של הקיץ להמתין לשובם של השליחים.

מימיה של באר יעקב הכילו פחות מינרלים מבארותיה של שיחר, ומסיבה זו הם נחשבו כמי שתייה מובחרים יותר. ישוע היה צמא, אך לא הייתה כל דרך לשאוב מי שתייה מן הבאר. ומשום כך, כאשר הגיעה אישה משיחר, כדה בידה, והתכוננה לשאוב מים מן הבאר, אמר לה ישוע: "תני לי לשתות." האישה השמרנית הזו ידעה כי ישוע היה יהודי בשל מראהו ולבושו, ובשל מבטאו היא שיערה כי היה יהודי מן הגליל. שמה היה נלדה, והיא הייתה יצור נאה. היא הופתעה עד מאוד מן העובדה שאדם יהודי פנה אליה ליד הבאר וביקש ממנה מים, מכיוון שבאותם ימים לא היה ראוי לאדם מכובד לפנות אל אישה בפומבי, ועוד פחות מכך שיהודי יפנה אל שמרנית. לפיכך שאלה נלדה את ישוע, "כיצד זה שאתה, יהודי, מבקש ממני, אישה שמרנית, לשתות?" ענה לה ישוע: "אכן ביקשתי ממך לשתות, ואילו היית יכולה להביך, היית מבקשת ממני את לגימה ממי החיים." אז אמרה לו נלדה: "אך אדוני, אין לך כיצד לשאוב מן הבאר והיא עמוקה; מנין לך, איפה, מימי החיים הללו? האם גדול אתה מאבינו יעקב, אשר נתן לנו את הבאר הזו, ואשר הוא בעצמו, וכן בניו וצאנו, שתו ממנה?"

ענה לה ישוע: "כל השותה ממים אלה יחוש שוב צמא, אך כל השותה ממי הרוח החיה לא יחוש שוב צמא לעולם. ומי החיים הללו יהפכו בקרבו למעיין נובע ומרענן ואף לחיי נצח." אז אמרה נלדה: "תן לי מן המים האלה, שלא אצמא ושלא אדרש לשוב לכאן עוד על-מנת לשאוב. חוץ מזה, כל מה שיכולה אישה שמרנית לקבל מיהודי מכובד שכזה יהיה תענוג."

נלדה לא ידעה כיצד להתייחס אל נכונותו של ישוע לשוחח אתה. בפניו של המאסטר היא ראתה חזות של אדם צדיק וקדוש, אך היא טעתה וייחסה את חברותיותו לאינטימיות פשוטה, וטעתה כאשר סברה כי באופן דיבורו הוא ניסה לפתות אותה. ומכיוון שהייתה אישה בעלת מוסר רופף, היא החלה לפלרטט אתו בגלוי, עד אשר ישוע התבונן ישירות בעיניה ואמר בקול מצווה, "אישה, לך אל בעלך והביאי אותו לכאן." פקודה זו השיבה את נלדה אל עשתונותיה. היא ראתה כי היא שגתה בפירוש אשר נתנה לנדיבותו של המאסטר; היא נוכחה לדעת כי היא שגתה בפירוש אשר נתנה לצורת דיבורו. היא נבהלה; היא החלה להבין כי עמדה מול אדם יוצא-דופן, חכמה בקדחתנות בדעתה כיצד להשיב לו, ומתוך בלבול גדול אמרה, "אבל אדוני, אינני יכולה לקרוא לבעלי, מכיוון שאין לי בעל." אז אמר לה ישוע: "אמת דברת, כי אף שלפנים היה לך בעל, האדם אשר עמו את מתגוררת כעת איננו בעלך. מוטב היה לו היית מפסיקה להתעסק במילותי והיית מבקשת את המים החיים אשר הצעתי לך היום."

כעת נלדה כבר התפקחה, ונעור בה העצמי הטוב יותר שלה. היא לא בחרה לגמרי להיות אישה בלתי-מוסרית. בעלה זנח אותה בגסות ובחוסר-צדק, ובצורה היא הסכימה להתגורר עם יווני מסוים כאשתו, אך ללא נישואין. כעת חשה נלדה בוש גדולה על כך שדיברה בצורה הזאת אל ישוע, ובחרטה גדולה היא פנתה אל המאסטר ואמרה: "אדוני, אני מתחרטת על האופן שבו פניתי אליך, שכן אני מבחינה כי איש קדוש אתה, ואולי אפילו נביא." והיא עמדה לבקש מן המאסטר סיוע אישי וישיר, כאשר עשתה את מה שעשו רבים לפניו ואחריה – היא התחמקה מעניין הגאולה האישית בכך שהסיטה את השיחה לכיוון התיאולוגי והפילוסופי. היא מיהרה להסיט את השיחה מצרכיה שלה עצמה אל המחלוקת התיאולוגית. בעודה מצביעה אל הר גריזים, המשיכה ואמרה: "אבותינו סגדו על ההר זה, ואף-על-פי-כן אתם טוענים כי ירושלים הוא המקום שבו ראוי לסגוד; מהו, אם כן, המקום שבו ראוי לסגוד לאל?"

ישוע הבחין בניסיונה של נשמת האישה להימנע ממגע ישיר ומחפש עם בוראה, אך הוא גם ראה כי נשמתה אכן צמאה להכיר צורת חיים טובה יותר. אחרי ככלות הכול, היה בלבה של נלדה צמא אמיתי למי החיים; ולפיכך הוא פנה אליה בסבלנות, ואמר: "אישה, אומר לך כי לא ירחק היום

שבו לא יסגדו לאב לא בירושלים ולא בהר הזה. אך כעת אתם סוגדים למשהו אשר אתם אינכם מכירים, לדת שהיא תערובת של אלילים פגאניים ופילוסופיות של גויים. היהודים, לכל הפחות, יודעים למי הם סוגדים; הם חדלו מן הבלבול בשעה שהם ריכוזו את סגידתם לאל אחד, יהוה. אך האמיני לי כשאני אומר לך שלא ירחק היום שבו – ואפילו יהיה זה כעת – יסגדו סוגדים אמיתיים לאב ברוח ובאמת, משום שאלה הם הסוגדים שאותם האב מבקש. האלוהים הוא רוח, והסוגדים לו חייבים לסגוד לו ברוח ובאמת. גאולתך לא תבוא לך מן הידיעה כיצד סוגדים אחרים והיכן הם סוגדים, אלא בשעה שתקבלי בלבך שלך את המים החיים האלה אשר אני מציע לך אפילו כעת.”

אך נלדה ניסתה פעם אחת נוספת להימנע מלדון בחייה האישיים על-פני האדמה ובמעמד של נשמתה בפני האל. פעם אחת נוספת היא ניסתה לדון בשאלות דת כלליות, ואמרה: “כן, אני יודעת, אדוני, שיוחנן דיבר על בוא הממיר, אחד אשר ייקרא הגואל, וכשהוא יבוא הוא יאמר לנו את כל הדברים” – וישוע קטע את דבריה של נלדה ואמר בסמכותיות בטוחה, “אנוכי אשר דובר אליך הוא האיש.”

הייתה זו הפעם הראשונה שבה הכריז ישוע על-פני האדמה באופן ישיר, משכנע ובלתי-מוסווה על טיבו האלוהי ועל היותו בן אלוהי; וההכרזה הזו ניתנה באוזני אישה, אישה שומרנית, אישה בעלת אופי מפקפק בעיני הגברים עד לאותו רגע; ואולם, עין אלוה ראתה שיותר מאשר היא חטאה מרצונה שלה, חטאו כלפיה. אישה זו הייתה כעת נשמה אנושית אשר ביקשה גאולה, ביקשה זאת בכנות ובלב שלם, וזה היה מספיק.

ובעת שנלדה ביקשה לבטא בקול את כמיהתה לדברים טובים יותר ולצורת חיים נאצלת יותר, ממש בשעה שהיא התכוונה לבטא את משאלת לבה הכנה, חזרו שנים-עשר השליחים משיח, הגיעו אל מקום המאורע וראו את ישוע משוחח באינטימיות כה רבה עם האישה השומרנית הזו – עם אישה שומרנית, ורק אתה לבדה – והם יותר מאשר נדהמו. הם הניחו בזריזות את האספקה שלהם וסרו הצידה. איש מהם לא העז להעיר לישוע, בעודו אומר לנלדה: “לכי לדרכך, אישה; אלוהים סלח לך. מכאן ואילך תחיי חיים חדשים. קיבלת את המים החיים, שמחה חדשה תנבע בנשמתך ואת תהיי לבתו של העליון.” האישה ראתה את מורת רוחם של השליחים, זנחה את כדה ונסה אל העיר.

בשעה שנכנסה אל העיר, היא הכריזה באוזני כל מי שפגשה: “לכו צאו לבאר יעקב, לכו מהר, שם תפגשו אדם אשר הגיד לי את כל אשר עשיתי. אולי הוא הממיר?” ובטרם שקעה השמש, המון גדול התקבץ מסביב לבאר יעקב להאזין לישוע. והמאסטר שוחח עמם עוד על אודות מי החיים, על אודות מתת הרוח השוכנת.

השליחים מעולם לא חדלו מלהיות מופתעים מנכונותו של ישוע לשוחח עם נשים, עם נשים מפקפקות, ואפילו בלתי-מוסריות. ישוע התקשה עד מאוד ללמד את שליחיו כי לנשים, ואפילו לאלה ביניהן אשר כונו בלתי-מוסריות, יש נשמה אשר מסוגלת לבחור באל כאביהן, ובכך להפוך לבנות האל ולמועמדות לחיי נצח. ואפילו תשע-עשרה מאות שנים לאחר מכן, רבים עדיין דוגלים באותו חוסר-נכונות לתפוש את מה שלימד המאסטר. אפילו הדת הנוצרית התעקשה לבנות את עצמה על עובדת מותו של ישוע, במקום על האמת של חייו. ראוי לעולם לעסוק יותר בחייו השמחים, חיים של גילוי האל, מאשר במותו הטראגי והמצער.

למחרת היום, סיפרה נלדה את הסיפור כולו לשליח יוחנן, אך הוא מעולם לא גילה את הסיפור בכללותו לשליחים האחרים, ואף ישוע לא שיתף את השנים-עשר בפרטים.

נלדה סיפרה ליוחנן שישוע אמר לה “את כל אשר עשיתי.” פעמים רבות ביקש יוחנן לשאול את ישוע על השיחה הזו עם נלדה, אך הוא מעולם לא עשה כן. ישוע אמר לה רק דבר אחד על עצמה,

מסמך 143

אך המבט שלו, שאותו הישיר אל תוך עיניה, והאופן שבו הוא התייחס אליה, הביאו ברגע אחד את כל חייה הסדוקים אל תודעתה כבתמונה פנורמית, והיא ייחסה את הגילוי העצמי הזה של עברה למבטו ולמילותיו של המאסטר. ישוע מעולם לא אמר לה שהיו לה חמישה בעלים. מאז שבעלה זנח אותה, היא חיה עם ארבעה גברים שונים, וברגע שהבינה כי ישוע הוא איש האל, עלתה עובדה זאת יחד עם כל עברה לתודעתה בחיות כזו, עד שלאחר מכן היא טענה בפני יוחנן כי ישוע אמר לה הלכה למעשה את כל אלה.

6. התחייה השומרונית

בערב שבו נלדה הוציאה את תושבי שיחר בהמוניהם לראות את ישוע, בדיוק שבו השנים-עשר עם מזון, ומכיוון שהם לא אכלו דבר באותו יום, והיו רעבים, הם ביקשו מישוע לאכול עמם במקום לשוחח עם האנשים. אך ישוע ידע כי החשיכה תרד עוד מעט קט, והתעקש לשוחח עם האנשים בטרם ישלח אותם לדרכם. כאשר ניסה אנדראס לשכנע אותו לאכול מעט בטרם ישוחח עם ההמון, אמר לו ישוע, "יש לי אכל לאכול אִתְּךָ אֶתֶם לא יִדְעוּם." כאשר שמעו זאת השליחים, הם אמרו איש לרעהו: "הֲכִי הֵבִיא לוֹ אִישׁ דֶּבֶר מֵאֲכָל? הֲיִיתָ שֶׁהָאִשָּׁה הֵבִיאה לוֹ מִזֶּן וּמִשְׁקָה?" כאשר שמע אותם ישוע משוחחים בינם לבין עצמם, ובטרם שוחח עם ההמונים, הוא פנה הצידה ואמר לשנים-עשר: "מֵאֲכָלִי עֲשׂוּת רָצוֹן שֶׁלְּחִי וְלִהְיוֹתִי מֵעֲשָׂהוּ. הֲלֹא אֶתֶם תֹּאמְרוּ עוֹד כִּי נֶכֶר נְדָשִׁים וְהַקְצִיר בָּא. הִנֵּה אֲנִי אֹמֵר לָכֶם, שְׂאוּ עִינֵיכֶם וְרִאוּ הֵמוֹן יוֹצֵא מְעִיר בְּשׁוֹמְרוֹן לְהַטּוֹת אוֹזְנוֹ אֵלַינוּ; אֹמֵר אֲנִי לָכֶם, רְאוּ בִשְׂדוֹת כִּי כָּבֵד הִלְבִּינוּ לְקַצִּיר. וְהַקּוֹצֵר יִקַּח שֶׁכָּרוֹ וַיֵּאסוֹף תְּבוּאָה לְחֵי עוֹלָם, לְמַעַן יִשְׁמְחוּ יַחְדָּו גַּם הַזֶּרַע גַּם הַקּוֹצֵר. כִּי בָּזֹאת יֵאֱמָן הַמֶּשֶׁל 'כִּי זֶה זֶרַע וְאַחֵר יִקְצֹר'. אֲנִי שֶׁלַחְתִּי אֶתְכֶם לִקְצֹר אֶת-אֶשְׁרֵי לֹא עֲמַלְתֶּם בּוֹ, וְאַחֲרֵים עָמְלוּ וְאַתֶּם נִכְנָסְתֶּם בְּעֲמַלָם." את זאת אמר בהתייחסו לעבודתו של יוחנן המטביל.

ישוע והשליחים נכנסו לשיחר והטיפו במשך יומיים, בטרם קבעו את המחנה שלהם על הר גריזים. ורבים מתושבי שיחר האמינו בבשורה וביקשו להיטבל, אך באותה עת שליחיו של ישוע עדיין לא הטבילו.

בלילה הראשון במחנה על הר גריזים, ציפו השליחים שישוע יגער בהם על האופן שבו הם התייחסו לאישה בבאר יעקב, אך הוא כלל לא התייחס לעניין הזה. לחלופין, הוא שוחח איתם את השיחה הזכורה לטוב על אודות "המציאיות אשר עומדות במרכז מלכות האל." בכל דת, קל מאוד להרשות לערכים לקבל מקום גדול מכפי מידתם, וקל מאוד לאפשר לעובדות לתפוש את מקומה של האמת בתיאולוגיה. עובדת הצלב הפכה ללב לבה של הנצרות המאוחרת יותר; ואולם, אין זוהי האמת המרכזית של הדת אשר אותה ניתן לגזור מחייו ומתורתו של ישוע מנצרת.

בשיעור אשר לימד ישוע על הר גריזים, הנושא היה כזה: ישוע מבקש כי כל בני האדם יראו באל אב-חבר, ובו (בישוע) – אח-חבר. שוב ושוב הוא חזר וטען כי אהבה הינה מערכת היחסים הכבירה ביותר בעולם – ביקום – ממש כשם שהאמת הינה הביטוי המרבי אשר מבחין במערכות היחסים האלוהיות האלה.

ישוע הציג את עצמו באופן כה מלא בפני השומרונים, הן מפני שהוא יכול היה לעשות כן בבטחה, והן משום שהוא ידע כי לא יחזור לבקר שוב בלב השומרון בכדי להטיף לבשורת המלכות.

ישוע והשנים-עשר חנו על הר גריזים עד סוף חודש אוגוסט. בימים הם הטיפו לשומרונים אשר בערים את בשורות המלכות הטובות – אבהותו של האל – ובלילות הם בילו במחנה. העבודה אשר עשו ישוע והשנים-עשר בערי השומרון הניבה נשמות רבות למלכות, ותרמה רבות להכשרת הקרקע לעבודה המופלאה אשר עשה לאחר מכן פיליפוס באזורים הללו, בתקופה שלאחר מות

מסמך 143

ישוע ותחייתו מן המתים, ולאחר שהשליחים נפצו אל קצות הארץ בשל הרדיפות המרות אשר חוו המאמינים בירושלים.

7. שיעורים על תפילה וסגידה

במפגשי הערב על הר גריזים לימד ישוע אמיתות גדולות רבות, ובמיוחד הוא שם דגש על הבאות:

דת אמיתית הינה פעולתה של נשמה יחידה במערכת יחסים מודעת-לעצמה בינה לבין הבורא; דת מאורגנת היא ניסיונו של האדם לחברת את סגידתם של יחידים דתיים.

ראוי כי הסגידה – ההגות ברוחני – והשירות, המגע עם מציאות החומר, יבואו לסירוגין. ראוי לשלב בין עבודה למשחק; ראוי לאזן את הדת באמצעות הומור. ראוי להקל על כובד ההגות הפילוסופית המעמיקה בעזרת שירה מקצבית. ראוי לתת לאישיות לנוח מקשיי החיים – מן המתח אשר היא חווה בזמן – באמצעות מנוחת הסגידה. ראוי להעמיד אל מול תחושת חוסר הביטחון, אשר נובעת מפחד הבידוד אשר חווה האישיות ביקום, את הגות האמונה באב ואת הניסיון להכיר את העליון.

התפילה מיועדת להקטין את חשיבתו של האדם, אך להגדיל את הכרתו; היא איננה מיועדת להרחיב את הידע, כי אם להעמיק את התובנה.

הסגידה מיועדת לצפות את החיים הטובים יותר אשר ממתינים בעתיד, ואז לשקף את המשמעויות הרוחניות החדשות האלה בחזרה אל החיים בהווה. התפילה מקיימת מן הבחינה הרוחנית, ואילו הסגידה הינה יצירתית באופן אלוהי.

סגידה הינה הטכניקה שבאמצעותה מבקשים מן האחד השראה על-מנת לשרת את הרבים. סגידה הינה אמת המידה אשר מודדת את מידת התנתקותה של הנשמה מן היקום החומרי, ובה בעת את מידת התחברותה הבטוחה אל המציאויות הרוחניות של הבריאה בכללותה.

תפילה הינה תזכורת-לעצמי – מחשבה נשגבת; סגידה הינה שכחה-עצמית – חשיבת-על. סגידה הינה תשומת לב נטולת-מאמץ, מנוחה אמיתית ואידיאלית לנשמה, צורה של מאמץ רוחני נינוח.

סגידה הינה מעשהו של החלק המזהה עצמו עם השלם; הסופי עם האינסופי; הבן עם האב; הזמן אשר פועל את פעולתו על-מנת להתלכד עם הנצח. סגידה הינה מעשה ההתייחדות של הבן עם האב האלוהי, האופן שבו מבקשת נשמת-רוח האדם להתייחס באופן מרענן, יצירתי, חברי ורומנטי.

אף-על-פי שהשליחים הבינו אך מעט מן השיעורים אשר לימד ישוע במחנה, הבינו אותם בני עולמות אחרים, ובני דורות אחרים על-פני האדמה יבינו אותם אף הם.